

Jørgen I. Jensen

Ansigtet. Musik og kristendom

Forlaget Grønningen 1, 2024

536 sider

Kr. 350,-

Anmeldt af: Tinne Serup Bertelsen, Aalborg Katedralskole. Uploadet juli 2025.

Jørgen I. Jensen er teolog, lektor emeritus i kirkehistorie, musikkender og kulturskribent. Udgivelsen *Ansigtet. Musik og kristendom* er et udvalg af hans artikler og essays skrevet i perioden 1979-2024 frem til hans 80-års fødselsdag, som er anledningen for udgivelsen. Artiklerne og essayene forbinder og analyserer kunst, musik, idehistorie og teologi. Jensen trækker store linjer og analyserer i detaljen, udpeger centrale citater i musikalske værker og sammenligner værker og kulturfænomener på tværs af tid og rum i den kristne kultur. I denne omtale vil jeg præsentere et par af de artikler og essays, som mest direkte gav mig inspiration til religionsundervisningen.

Min interesse for bogen udsprang af, at jeg ofte har elever, der ønsker at skrive SRP i religion og musik, og at jeg derfor godt kunne bruge nye ideer til emner og en større viden om samspillet mellem musik og religion. Til det formål kan jeg anbefale artiklen "Grundtvigs u(r)musikalitet" (2015), der handler om Grundtvigs forhold til musik. I artiklen kan man f.eks. læse, at den store salmedigter ikke anser melodierne til hans salmer for særligt vigtige. Grundtvig synger ikke, men han reciterer og nynner sine salmetekster "a la moderne rap" (s. 212) i et højt tempo og i den rytme, som teksterne selv skaber. Det nye høje tempo i salmefremføringen kommer til at præge salmesangen i Folkekirken fremover.

I artiklen "Så er det tid til de laubske melodier" (2007) kan man læse om "sangerkrigen" – en strid om valget af melodier til gudstjenestens salmesang. Det er en strid om salmetempo, og en strid om gamle eller nye melodier. Thomas Laubs (1852-1927) melodier hører til de nye melodier, som af Jensen karakteriseres som svævende, åbne og symbolistiske i modsætning til de ældre taktfaste. I artiklen kæder Jensen Laubs melodier sammen med kirkehistoriske og litterære strømninger i slutningen af 1800-tallet.

Der er også artikler om "Augustin og musikken", om komponisterne Rued Langgaard og Carl Nielsen, som nok kunne give inspiration i SRP-sammenhænge.

I artiklen "Den afsondrede, fjerne kirke" (1994) foretager Jensen analyser af en række guldaldermalerier og bruger billederne som kilde til kristendommens og kirkens plads i 1800-tallets (og også vor tids) kultur. I artiklen viser Jensen eksempler på, hvordan kirkebygninger males ind i guldaldermalernes landskaber som fjerntliggende, utilgængelige og afsondrede f.eks. på en klint, eller som historiske monumenter, der i tid er på afstand af hverdagslivet. Billederne afslører kirkens plads i vores bevidsthed. Jensen skriver: "Således har guldaldermalerne [...] bevidstgjort et nyt billede af kirken, den fjerne, gamle, afsondrede kirke, et symbol, der på den ene side åbenbarer en fælles forestilling, på den anden side skjuler, hvordan den enkelte nærmere forholder sig til kirken." (s. 66).

Beskrivelsen af vores forhold til tro og religion behandles også i Jensens berømte bog "Den fjerne kirke" fra 1995, og den spiller en rolle i andre artikler i "Ansigtet". F.eks. undersøger Jensen i artiklen "Koncerternes teologi" (1995) grunde til, at mange mennesker gerne kommer i kirken til kirkekoncerter, men ellers sjældent. Jensen foreslår, at der er tale om en tavs tilslutning til kirken "som en symbolsk og historisk størrelse" (s. 237). Kirkekoncerterne lader kirkegængerne forholde sig til kirke og kristendom på en fjern og

symbolsk måde, men samtidigt giver musikken i kirken en oplevelse af at være i et rum uden for tiden, og det kan dække et behov hos det moderne menneske.

Begreberne og eksemplerne fra disse artikler kan inddrages i undervisningen som eksempler på Folkekirkens betydning for moderne og senmoderne mennesker.

Ansigtet. Musik og kristendom er ikke for elever, og nogle artikler kræver mere musikfaglig viden, end jeg besidder, men udgivelsen kan anbefales til humanister, der kan lide at stå på intellektuelle tæer, og som bliver høje over at få udpeget forbindelser mellem teologi, malerkunst, litteratur, idehistorie og musik.